

Grönbok om åldrande

2020/21:FPM78

Socialdepartementet

2021-03-02

Dokumentbeteckning

KOM(2021) 50 final

Grönbok om åldrande – Främja solidaritet och ansvar mellan generationerna

Sammanfattning

EU-kommissionen publicerade den 27 januari 2021 ”Grönbok om åldrande. Främja solidaritet och ansvar mellan generationerna.”

Åldrandet påverkar alla aspekter av våra liv under hela livet. Under de senaste femtio åren har den förväntade livslängden ökat med ungefär tio år för både män och kvinnor. Utvecklingen har betydande inverkan på människors vardag och på våra samhällen. Den påverkar ekonomisk tillväxt, finanspolitisk hållbarhet, hälso- och sjukvård, långvarig vård och omsorg, välbefinnande och social sammanhållning. Åldrandet ger också nya möjligheter när det gäller att skapa nya arbetstillfällen, främja social rättvisa och öka välståndet, exempelvis inom den så kallade silvrekonomi och omsorgsekonomin.

Grönboken antar en livscykelbaserad strategi. Den behandlar åldrandets universella effekter och fokuserar både på de personliga och de bredare samhällsrelaterade effekterna. Det handlar om allt från livslångt lärande och en hälsosam livsstil till finansiering av tillräckliga pensioner, behovet av ökad produktivitet och tillräcklig arbetskraft för att upprätthålla hälso- och sjukvård och vård och omsorg för äldre personer.

Syftet med grönboken är att inleda en bred politisk diskussion i Europa om åldrande och att diskutera alternativ för att föregripa och hantera de utmaningar och möjligheter som åldrandet medför, och särskilt beakta FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling och FN:s årtionde för hälsosamt åldrande. Grönboken innehåller inte några konkreta åtgärder eller aviserar kommande initiativ. I samband med att grönboken publicerades öppnade kommissionen ett offentligt samråd.

Regeringen ser positivt på att kommissionen presenterar en grönbok om åldrande och välkomnar att åldrandet lyfts fram utifrån kommande utmaningar och möjligheter för samhället.

Om samrådsförfarandet leder till konkreta initiativ på europeisk nivå återkommer regeringen till riksdagen i sedvanlig ordning.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen publicerade den 27 januari 2021 ”Grönbok om åldrande. Främja solidaritet och ansvar mellan generationerna.”. Kommissionen har flyttat frågor om demografi högt upp på EU:s politiska dagordning. I juni 2020 lade kommissionen fram en rapport om de demografiska förändringarna inom EU och dess sannolika effekter. Grönboken är det första resultatet av denna rapport och inleder en diskussion om en av de avgörande demografiska omställningarna i Europa. Diskussionen kommer att vara inkluderande och baseras på arbetet inom andra EU-institutioner och organ som är aktivt engagerade i diskussionen om demografiska utmaningar.

I grönboken konstateras det att ansvaret för att hantera åldrandets effekter ligger till stor del hos medlemsstaterna men att EU har goda förutsättningar att identifiera de främsta frågorna och tendenserna och på nationell, regional och lokal nivå stödja åtgärder beträffande åldrandet. EU bistår medlemsstaterna och regionerna att utveckla egna, specialanpassade politiska åtgärder för åldrandet.

1.2 Förslagets innehåll

Syftet med grönboken är att inleda en bred politisk diskussion i Europa om åldrande och att diskutera alternativ för att föregripa och hantera de utmaningar och möjligheter som åldrandet medför. I samband med att grönboken publicerades öppnade kommissionen ett offentligt samråd.¹ I sammanhanget ska särskilt beaktas FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling och FN:s årtionde för hälsosamt åldrande. Tanken är att diskussionen ska ske i ett omfattande samråd.

Grönboken består förutom av en inledning av följande fem avsnitt.

2. Lägga grunden

3. Få ut mesta möjliga av arbetslivet

---

¹<https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12722-Demographic-change-in-Europe-green-paper-on-ageing/public-consultation>

Under avsnitten 2, 3, 4 och 5 ställer kommissionen ett antal frågor och medlemsstater, och andra aktörer såsom exempelvis intresseorganisationer, myndigheter, kommuner och regioner uppmanas att delta i samrådet. Svar ska lämnas till kommissionen senast den 21 april 2021.

2. Att lägga grunden

I grönboken lyfts att det är viktigt att lägga en bra grund tidigt i barndom och vuxen ålder, vilket kan bidra till att förebygga, begränsa och skjuta upp några av de utmaningar som hör ihop med åldrandet. Ett hälsosamt och aktivt åldrande samt livslångt lärande framhålls som två politiska begrepp som kan möjliggöra ett blomstrande åldrande samhälle.

2.1 Ett hälsosamt och aktivt åldrande

I grönboken framhålls att ett hälsosamt och aktivt åldrande handlar om att under hela livet främja en hälsosam livsstil, vilket omfattar konsumtions- och kostvanor och fysisk och social aktivitet. Ett hälsosamt och aktivt åldrande har positiv inverkan på arbetsmarknaden, sysselsättningsnivåerna och de sociala trygghetssystemen, och därmed också på den ekonomiska tillväxten och produktiviteten.

2.2 Utbildning i ett perspektiv långt lärande

Att livslångt lärande är en investering i människors kunskap, färdigheter och kompetens genom hela livet lyfts fram i grönboken. Där ingår åtgärder mot åldrandets utmaningar. Fortlöpande investeringar i lärande har många positiva effekter. Det poängteras att genom att förvärva kunskap och kompetensutvecklas kan människor förbli anställningsbara, byta jobb och avancera yrkesmässigt. Det håller dem kvar i arbete och ökar tillfredsställelsen med arbetet.

2.3 Territoriella aspekter när det gäller tillgång till utbildning

I grönboken framhålls även att tillgång till god utbildning är ingenting som kan tas för givet, särskilt inte i glesbefolkade områden, där människor kan behöva resa långa sträckor till lämpliga institutioner. Övergången till distansstudier, som har påskyndats av covid-19-utbrottet, har gett erfarenheter av att använda digital teknik inom utbildningsväsendet. Det

konstateras dock att detta ytterligare framhävt ojämlikheterna som landsbygden ställs inför när det gäller tillgång till digitala tjänster.

2020/21:FPM78

Frågeställning i detta avsnitt:

- Hur kan åtgärder för ett hälsosamt och aktivt åldrande främjas från tidig ålder och genom hela livet för alla? Hur kan barn och ungdomar bli bättre rustade för en framtid med längre förväntad livslängd? Vilken typ av stöd kan medlemsstaterna få från EU?

- Vilka är de största hindren för livslångt lärande? I vilket skede av livet skulle det ge störst effekt att kunna motverka dessa hinder? Hur ska detta hanteras specifikt i landsbygdsregioner och i avlägsna områden?

3. Få ut mesta möjliga av arbetslivet

För att kompensera för den minskande befolkningen i arbetsför ålder framhålls i grönboken att EU och dess medlemsstater bör främja en politik som för in fler människor på arbetsmarknaden, gör det möjligt att arbeta längre och förbättrar produktiviteten.

3.1. Få in fler människor på arbetsmarknaden

I grönboken lyfts att högt deltagande på arbetsmarknaden och ett längre arbetsliv kan minska problemet med ett åldrande samhälle och en minskande befolkning i arbetsför ålder. Diskriminering på arbetsplatsen – eller när individen söker arbete – är dock vanligt och kan i högre grad påverka vissa grupper.

Åtgärder som främjar lika deltagande av kvinnor och män i såväl betalt arbete som obetalt hemarbete kan bidra till att öka sysselsättningen bland kvinnor.

I grönboken lyfts att bättre tillgång till god barnomsorg, formell långvarig vård och omsorg och stöd till anhängvårdare skulle inte bara bidra till att tillgodose äldre människors ökande behov utan också göra det möjligt för fler arbetstagare – framför allt kvinnor – att träda in på och stanna kvar på arbetsmarknaden.

Det bör underlättas för äldre personer att delta på arbetsmarknaden, exempelvis genom skatteincitament för arbetsgivare som rekryterar äldre arbetstagare.

Entreprenörskap bland äldre kan innebära längre arbetsliv, minska arbetslösheten bland äldre, förbättra den sociala inkluderingen av äldre personer och öka innovationen genom nystartade företag. Ökad medvetenhet om företagande som ett alternativ sent i karriären kan bidra till att motverka åldersdiskriminering.

3.2. Produktivitet, innovation och affärsmöjligheter

Mot bakgrund av att befolkningen i arbetsför ålder minskar, är högre produktivitet viktigt för att stödja hållbar ekonomisk tillväxt för alla och högre levnadsstandard inom EU menar kommissionen. Den gröna och den digitala omställningen utgör ett tillfälle att få fart på produktivitetstillväxten igen genom att främja innovation i form av ny teknik och nya affärsmodeller.

I grönboken framhålls den så kallade silverekonomin som en av EU:s möjligheter. Den termen avser en allmän förändring av efterfrågan på produkter och tjänster som återspeglar de äldres särskilda behov och preferenser. Silverekonomin kan skapa nya arbetstillfällen i sektorer som exempelvis turism och smarta hem som stöder självständigt boende och tekniska hjälpmedel.

3.3. Sysselsättning och produktivitet – ett territoriellt perspektiv

I grönboken konstateras att det är endast en av fem regioner i EU som förutses ha en växande befolkning i arbetsför ålder mellan 2020 och 2040. Dessa regioner omfattar ofta huvudstaden, någon annan större stad och/eller förorter till dessa. Företag i regioner med minskande befolkning i arbetsför ålder löper däremot större risk att råka ut för arbetskraftsbrist om arbetskraften inte blir rörligare. De kommer därför att behöva investeras mer i arbetsbesparande teknik och innovation för att kunna producera samma mängd varor eller tjänster.

Potentialen i mindre utvecklade regioner och landsbygdsregioner kan utnyttjas ytterligare, exempelvis genom de möjligheter som uppstår inom silverekonomin. Sammanhållningspolitiken har en viktig roll när det gäller att stödja denna utveckling menar kommissionen. Om landsbygdsområdena får en tillräcklig grundläggande infrastruktur, transportmöjligheter och förutsättningar för ekonomisk verksamhet, kan de vara attraktiva både för människor i arbetsför ålder och för en åldrande befolkning.

Frågor i detta avsnitt:

- Vilka innovativa politiska åtgärder bör beaktas närmare för att förbättra deltagandet på arbetsmarknaden, framför allt bland äldre arbetstagare?
- Behövs det mer politik och fler åtgärder på EU-nivå för att stödja entreprenörskap bland äldre? Hur kan vi bygga vidare på framgångsrika exempel på social innovation med mentorskap mellan yngre och äldre entreprenörer, och vilket stöd behövs för detta på EU-nivå?
- Hur kan EU:s politik hjälpa mindre utvecklade regioner och landsbygdsregioner att hantera åldrande och avfolkning? Hur kan de

4. Nya möjligheter och utmaningar i samband med pensionering

Aldrig tidigare i Europas historia har så många människor levt så länge och så hälsosamt. Tack vare en hälsosam livsstil och medicinska framsteg är de flesta pensionärer i god form och kan välja hur de ska tillbringa sin tid. Samtidigt innebär pensioneringen utmaningar för enskilda personer men också för systemen för socialt skydd som stöder dem.

4.1. Förbli aktiv

I grönboken framhålls att volontärarbete kan främja solidaritet och samarbete mellan generationerna och samtidigt har volontärarbete ett viktigt ekonomiskt värde. Uppgifter visar att ungefär en femtedel av alla i åldern 65–74 år deltar i formellt volontärarbete och att människor över 75 år också förblir aktiva i den mån deras hälsa tillåter det.

Det konstateras att många, särskilt äldre kvinnor, är obetalda anhängvårdare främst inom familjen (föräldrar, partner, barn eller barnbarn), och hjälper därmed generationen i den främsta arbetsföra åldern att förena arbete och familjeliv.

I grönboken lyfts att med lärande över generationsgränserna, kan unga och äldre utbyta kunskap och kompetens. En hel del av lärandet över generationsgränserna sker informellt i samhället, i aktiviteter runt bibliotek och museer, kulturevenemang, sport och föreningsliv, religiösa institutioner osv.

4.2. Fattigdom bland äldre

För de flesta människor innebär pensioneringen lägre inkomster och för en del en risk för fattigdom. Pensionen är den främsta inkomstkällan för de flesta pensionärer. För att säkerställa att pensionerna förblir tillräckliga med tanke på den ökade förväntade livslängden, måste människor i framtiden arbeta längre. En del äldre kommer dock att löpa större risk för fattigdom än andra. Det gäller framför allt dem som har haft låg inkomst, avbrott i yrkeslivet eller arbeten eller yrken som gett begränsat skydd, såsom tillfälliga anställningar eller egenföretagande.

Det konstateras att risken för fattigdom är fortfarande högre för vissa grupper. Kvinnor tenderar att tjäna mindre, ha kortare och mindre linjära karriärer, arbeta deltid och ta på sig mer obetalt omsorgsansvar.

Att äldre människor med funktionsnedsättning kan få särskilda problem lyfts också. Människor i arbetsför ålder som får en funktionsnedsättning får ofta

4.3. Tillräckliga, rättvisa och hållbara pensionssystem

I grönboken konstateras att det faktum att pensionärerna blir fler och personerna i arbetsför ålder färre kräver åtgärder om den finanspolitiska hållbarheten ska säkerställas. En sådan utveckling kan leda till en ökad försörjningsbörda för den yngre generationen och därmed aktualisera frågor om rättvisa mellan generationerna.

Det viktigaste svaret på detta är längre arbetsliv enligt kommissionen. Enligt Eurostats senaste befolkningsprognos kan EU:s demografiska försörjningskvot för äldre 2040 ligga kvar på samma nivå som 2020 enbart om arbetslivet förlängs till 70 års ålder. Det finns dock stora variationer mellan medlemsstaterna.

Kommissionen menar att pensionssystemen skulle kunna stödja längre arbetsliv om pensionsåldern och karriärskraven, tillväxtprocenten och förmånerna automatiskt anpassades så att de återspeglar en högre förväntad livslängd.

I grönboken framhålls att reformer för att modernisera pensionssystemen måste ta noga hänsyn till systemens fördelnings- och rättviselogik. Pensioner som möjliggör en värdig levnadsstandard för äldre människor bör vara tillgängliga för dem som inte kommer att kunna arbeta längre i framtiden.

Politik som syftar till att underlätta och uppmuntra deltagande i tilläggs-pensionssystem bör ta hänsyn till de finanspolitiska konsekvenserna och fördelningseffekten.

Frågor i detta avsnitt:

- Hur skulle äldre personers volontärsarbete och lärande mellan generationerna kunna stödjas bättre, även över gränserna, för att främja kunskapsutbyte och samhällsengagemang? Vilken roll skulle en digital plattform eller andra initiativ på EU-nivå kunna spela och till vilka skulle sådana initiativ riktas? Hur skulle ungdomars volontärarbete tillsammans med och för äldre personer kunna kombineras med generationsövergripande initiativ?
- Vilka tjänster och vilken gynnsam miljö skulle behöva inrättas eller förbättras för att säkerställa äldre människors oberoende, självständighet och rättigheter och för att göra det möjligt för dem att delta i samhällslivet?
- Hur kan EU stödja utsatta äldre personer som inte kan skydda sina egna ekonomiska och personliga intressen, särskilt i gränsöverskridande situationer?

- Hur kan EU stödja medlemsstaterna satsningar att säkerställa rättvisare system för socialt skydd mellan generations-, köns-, ålders- och inkomstgrupper, samtidigt som systemen förblir finanspolitiskt sunda?
- Hur kan risken för fattigdom bland äldre personer minskas och hanteras?
- Hur kan vi garantera tillräckliga pensioner för dem (främst kvinnor) som tillbringar långa perioder av sitt yrkesliv med oavlönat arbete (ofta omsorg)?
- Vilken roll kunde tilläggspensioner spela när det gäller att säkerställa tillräckliga pensionsinkomster? Hur skulle de kunna utvidgas till hela EU och vilken roll skulle EU ha i processen?

5. Tillgodose de växande behoven hos en åldrande befolkning

Trots att den förväntade friska livslängden ökar, är risken för sjukdom eller funktionsnedsättning högre ju äldre man blir. Successivt blir många äldre personer sköra och beroende av långvarig vård och omsorg.

I grönboken framhålls hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande i form av en hälsosam livsstil, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen och ett aktivt socialt liv kan bidra till att begränsa eller skjuta upp dessa problem. Stödjande politik som stadsförnyelse och ökad tillgänglighet i byggnader kan bidra till att göra livet enklare, framför allt för personer med begränsad rörlighet.

5.1. Tillgodose den åldrande befolkningens behov av hälso- och sjukvård och långvarig vård och omsorg

Det konstateras att till följd av den demografiska förändringen kommer det att finnas fler äldre patienter som lider av kroniska och i många fall multipla sjukdomar. Detta kommer att öka behovet av hälso- och sjukvård och andra vård- och omsorgstjänster.

Ett politiskt helhetsgrepp behövs anser kommissionen, som kan omfatta investeringar i tjänster och infrastruktur av god kvalitet och i forskning och innovation inom hälso- och sjukvård. Man bör också säkerställa tillgång till hälso- och sjukvård, attraktiva arbetsvillkor för att åtgärda personalbrist samt användning av innovativ teknik som kan förbättra effektiviteten.

I grönboken framhålls att utan tillräckligt socialt skydd kan behovet av långvarig vård och omsorg innebära att personer hamnar i fattigdom. Den risken måste motverkas genom att man upprätthåller systemens finanspolitiska hållbarhet i ett åldrande samhälle.

I grönboken lyfts att det är svårt att rekrytera och behålla kvalificerad personal inom vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta ökar trycket på anhörigvårdare – vanligtvis kvinnor – som kämpar för att kombinera vård och betalt arbete, ofta med kostnader för samhället i form av negativa effekter på hälsa och välmående,

minskat deltagande på arbetsmarknaden och lägre inkomst enligt kommissionen.

2020/21:FPM78

Det storskaliga införandet av social och teknisk innovation, såsom e-hälsa, mobil hälsa, distansvård, integrerad vård och självständigt boende, skulle avsevärt kunna förbättra effektiviteten i hälso- och sjukvårdssystemen och systemen för långvarig vård och omsorg.

5.2. Rörlighet, konnektivitet och tillgänglighet

De åldrande samhällena i Europa utgör en demografisk trend som sannolikt kommer att forma rörlighetsmönstren i framtiden.

Automatisering och digitalisering av transporter kan bidra till att minska antalet olyckor, förbättra rese- och transportverksamheter, främja multimodalitet, sänka energiförbrukning och föroreningar samt optimera användningen av resurser och infrastruktur. Å andra sidan utgör detta också utmaningar för äldre som saknar grundläggande digitala färdigheter eller har begränsad tillgång till internet.

Äldre personers varierande behov och kapacitet bör beaktas vid organisering av infrastruktur och tjänster i städerna. Tillgänglighet bidrar till social inkludering. Anpassade bostadslösningar och smarta hem med sensorer och automatiska system för elektriska apparater, belysning och uppvärmning kan förbättra tryggheten för äldre människor som lever ensamma och öka produkternas hållbarhet och återanvändbarhet.

5.3. Territoriella skillnader i tillgång till vård och tjänster

Även om de flesta EU-länder har en allmän tillgång till ett grundutbud av hälso- och sjukvårdstjänster, varierar utbudet av tjänster och patienternas egenavgifter avsevärt mellan länderna. I grönboken lyfts i sammanhanget att ändamålsenlig tillgång till vård kan begränsas av ekonomiska skäl, personalbrist, långa väntetider och alltför långa avstånd till närmaste vårdinrättning.

Tekniken kan bidra till att förbättra äldre personers tillgång till hälso- och sjukvård, särskilt i avlägsna områden. Digitala lösningar spelar en viktig roll när det gäller att minska klyftorna och de blir allt vanligare, exempelvis för distansrådgivning.

Låg befolkningstäthet gör det svårt för landsbygdskommuner att erbjuda kostnadseffektiv, regelbunden och bekväm kollektivtrafik som också är tillgänglig och överkomlig för äldre personer menar kommissionen. Om lokala inrättningar som affärer, banker, hälso- och sjukvård osv. stänger, måste människor resa längre för att få tillgång till dessa tjänster. I grönboken framhålls att innovativa, lokala, ibland mobila lösningar kan bidra till att

5.4. Förbättra välbefinnandet genom solidaritet mellan generationerna

Den ökande andelen äldre personer kan innebära att det behövs politiska åtgärder för att hantera de sociala och emotionella behoven, såsom trygghet och sociala kontakter. Åldersstrukturen i samhället begränsas av det faktum att åldersgrupper samlas i olika områden och regioner beroende på hur man vill bo i olika skeden i livet.

Man har uppskattat att ungefär 30 miljoner vuxna i EU ofta känner sig ensamma. Ensamhet påverkar alla åldersgrupper. Faktorer som dålig hälsa, ogynnsamma ekonomiska förhållanden och att bo ensam hör ihop med olika nivåer av ensamhet.

I grönboken lyfts att det finns en växande men fortfarande ny tendens att skapa flergenerationsboenden, ibland i form av boendekollektiv, som kan ge äldre boendesällskap, yngre boendekunskapsöverföring och värdefull social kontakt för alla.

Frågor i denna del:

- Hur kan EU stödja medlemsstaternas satsningar att förena tillräcklig och överkomlig hälso- och sjukvård och långvarig vård och omsorg med finanspolitisk och finansiell hållbarhet?
- Hur kan EU stödja medlemsstaterna med att hantera gemensamma utmaningar i fråga om långvarig vård och omsorg? Vilka mål och åtgärder bör finnas i en EU-omfattande politisk ram för att hantera utmaningar som tillgänglighet, kvalitet, rimliga priser och arbetsvillkor? Vilka beaktanden bör göras för områden med låg befolkningstäthet?
- Hur kan äldre personer utnyttja fördelarna med digitaliseringen av mobilitets- och hälso- och sjukvårdstjänster? Hur kan alternativ för äldre personer när det gäller kollektivtrafikens tillgänglighet, tillgång, rimligt pris och säkerhet förbättras, särskilt inom landsbygdsregioner och avlägsna områden?
- Är vi i vårt beslutsfattande tillräckligt medvetna om orsakerna till och effekterna av ensamhet? Vilka åtgärder skulle kunna vidtas för att förhindra ensamhet och social isolering bland äldre personer? Vilket stöd kan EU ge?
- Vilken roll kan flergenerationsboenden spela i stads- och landsbygdsplaneringen för att hantera utmaningarna med en åldrande befolkning? Hur skulle det kunna utnyttjas bättre?

6. Framtidsutsikter

Som diskuterats i grönboken finns det många sätt att förebygga eller begränsa åldrandets negativa konsekvenser för samhället. EU kan hantera dessa utmaningar med hjälp av unga och äldre människors engagemang, genom att främja solidaritet mellan generationerna och ansvarstagande för vidtagna åtgärder och samtidigt leda utvecklingen av ett stödjande och dynamiskt samhälle.

Åldrandet handlar dock inte bara om att upprätthålla tillväxten och välfärdsstaten. Det handlar också om våra samhällen som helhet och hur vi interagerar mellan generationerna. Parallellt med politiska åtgärder som svar på åldrandets socio-ekonomiska påverkan, måste vi också diskutera hur vi ska säkerställa att alla kan vara delaktiga i samhället. Det kräver att såväl unga som gamla aktivt deltar i diskussionen.

Slutligen handlar diskussionen om hur vi ska hantera åldrandets utmaningar och möjligheter både i fråga om omedelbara och långsiktiga lösningar.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Grönboken påverkar inte svensk gällande rätt.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Grönboken bedöms inte medföra några budgetära konsekvenser. Någon konsekvensanalys är i nuläget inte genomförd eftersom grönboken inte innehåller några konkreta förslag att ta ställning till. Om samrådsförfarandet skulle leda till förslag som kan få konsekvenser för statsbudgeten återkommer regeringen till riksdagen i frågan.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen ser positivt på att kommissionen presenterar en grönbok om åldrande och välkomnar att åldrandet lyfts fram inför kommande utmaningar och möjligheter för samhället.

Regeringen anser att det är välkommet med kunskaps- och erfarenhetsutbyte på området då medlemsstaterna står inför liknande utmaningar i framtiden, utifrån en arbetsmarknad i förändring, digitalisering och den demografiska utvecklingen.

Regeringen anser att det är viktigt att öka både arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningen bland såväl kvinnor som män.

Regeringen anser att det är angeläget att lyfta fram och diskutera äldres situation ur ett bredare perspektiv, vilket bl.a. inkluderar äldre kvinnor och mäns lika ekonomiska förutsättningar och möjligheter samt förutsättningar till en god hälsa, med möjligheten att leva ett aktivt liv, ett livslångt lärande och möjligheten att kunna påverka såväl samhället som sitt eget liv. Den äldre generationen är en tillgång för det samlade samhället.

Regeringen anser att arbetet mot ett aktivt och hälsosamt åldrande börjar tidigt i livet och att ohälsa och sjukdom bör förebyggas.

Regeringen ser det som angeläget att kommissionen fortsatt lyfter relevanta skillnader mellan kvinnor och män. I detta sammanhang är det viktigt att statistik avseende individer presenteras och analyseras könsuppdelat. Det är viktigt med ett genomgående jämställdhetsperspektiv i de fortsatta diskussionerna kopplat till livscykelperspektivet och en åldrande befolkning.

Det är angeläget med ett långsiktigt förändringsarbete för att anpassa äldreomsorgen till den demografiska och tekniska utvecklingen, I detta ingår att ta tillvara på de möjligheter som åldrandet, teknisk utveckling och digitalisering innebär för både äldre personer och äldreomsorgen. Regeringen anser att god digital kompetens hos äldre samt användandet av välfärdsteknik är av vikt för att bryta social isolering hos äldre och öka deras egenmakt.

Det är avgörande att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna avseende arbetsmarknad, inklusive parternas autonomi, sociala frågor och utbildning respekteras.

Om samrådsförfarandet leder till konkreta initiativ på europeisk nivå återkommer regeringen till riksdagen i sedvanlig ordning.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Remissinstansernas ståndpunkter är ännu inte kända.

3 Förslagets förutsättningar

2020/21:FPM78

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej applicerbart på grönböcker

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Ej applicerbart på grönböcker

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

4.2 Fackuttryck/termer